

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร
สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม
Characteristics of Administrator Affecting Educational
Administration Efficiency of Secondary Schools
in Nakhon Pathom

¹ภัสกร แดงหระ Patsakorn Daengra

²พัชรภา ตันติชูเวช Patcharapa Tantichuwet

³ทัศรินทร์ วรรณเกตุศิริ Tussatrin Wannagatessiri

^{1,2,3}คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

^{1,2,3}Faculty of Education and Development Sciences,

Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus

¹Corresponding author, e-mail: patsakorn.d@ku.th

Received November 15, 2024; Revised January 28, 2025; Accepted: January 28, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดัง 1) เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม 2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม 3) เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2566 และมีการตอบกลับ 271 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 เครื่องมือที่ใช้การวิจัย คือ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบ ได้แก่ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลวิจัยพบว่า 1) คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 9 ด้าน 2) ประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน 3) ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จากการหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะด้านการบริหาร ด้านความสามารถในการตัดสินใจ ด้านความสามารถด้านการแก้ปัญหา และด้านบุคลิกภาพ ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา

จังหวัดนครปฐม สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 36.60 ($R^2 = 0.360$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: คุณลักษณะ; ผู้บริหารสถานศึกษา; ประสิทธิภาพ

Abstract

This research aims were: 1 . To study the characteristics of educational institution administrators in secondary schools in Nakhon Pathom Province 2 . To study the effectiveness of educational institutions in secondary schools in Nakhon Pathom Province. 3) To examine the characteristics of educational institution administrators that influence the effectiveness of educational institutions in secondary schools in Nakhon Pathom Province. The study group used in this research consisted of teachers and administrators in secondary schools in Nakhon Pathom Province during the 2023 academic year, totaling 317 people. The sample size was determined using Multi-Stage Sampling, resulting in a sample size of 271 people with a confidence level of 80.0%. The tool used in this research was a questionnaire with a reliability score of 0.99. The data were analyzed using mean, standard deviation, and multiple regression analysis. The results of the study showed that: 1) The characteristics of educational institution administrators in secondary schools in Nakhon Pathom Province were at a high level overall. When considering each aspect, it was found that all 9 aspects were at a high level. 2) The effectiveness of educational institutions in secondary schools in Nakhon Pathom Province was at a high level overall. When considering each aspect, it was found that most were at a high level in all 5 aspects. 3) The results of the characteristics of educational institution administrators that influence the effectiveness of educational institutions in secondary schools in Nakhon Pathom Province from finding the regression coefficient of the predictors found that the characteristics of school administrators in terms of ability to think, analyze, and create, knowledge, skills, and administrative skills, decision-making ability, problem-solving ability, and personality affected the effectiveness of school administration in secondary schools in Nakhon Pathom Province. They could jointly predict the effectiveness of school administration in secondary schools in Nakhon Pathom Province by 36.60 percent ($R^2 = 0.360$) with statistical significance at the .01 level.

Keywords: Characteristics; Administrators; Effectiveness

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 เปลี่ยนโฉมหน้าของโลกจากยุคศตวรรษที่ 20 ไปอย่างสมบูรณ์เป็นอย่างมาก ปัจจุบันโลกของเราเต็มไปด้วยปัญหาต่างๆ มากมาย แต่ละปัญหาที่มีความซับซ้อนมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะเทคโนโลยีดิจิทัล ที่ทำให้โลกไร้พรมแดนของเรา จำเป็นต่อทรัพยากรมนุษย์ของวันนี้และอนาคตข้างหน้าให้สมบูรณ์อย่างเต็มกำลังสังคมที่โลกเต็มไปด้วยการเปลี่ยนแปลง การปรับตัว และการบริหารจัดการเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น โดยความเปลี่ยนแปลง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการวางแผนการบริหารจัดการศึกษาที่ดี เพราะการเติบโตที่ช้าจะทำให้เสียโอกาสอีกมากมาย การจัดการศึกษาจึงเป็นอีกประเด็นสำคัญในโลกปัจจุบัน ซึ่งนอกจากจะต้องก้าวทันความเปลี่ยนแปลงแล้ว ยังจะต้องเป็นกลไกสำคัญเพื่อการขับเคลื่อนภาคส่วนอื่นๆ ด้วย การศึกษานับว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคน พัฒนาสังคม พัฒนาชาติ อีกทั้งยังเป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีประสิทธิภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข กระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 ทัวโลกจึงให้ความสำคัญกับพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ

ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญการศึกษาพัฒนาศักยภาพ และสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลกและการพัฒนาประเทศ ที่ต้องเผชิญความท้าทายที่มีความหลากหลาย ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงทางด้านการปฏิวัติดิจิทัลต่อการเปลี่ยนแปลงสู่การปฏิวัติอุตสาหกรรม 4.0 ซึ่งการเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศที่ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายและเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งระบบการศึกษายังมีปัญหา หลายประการ จุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งมั่นในการพัฒนาการศึกษา ขั้นพื้นฐานการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียม และบริหารจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพจึงกำหนดนโยบายดังนี้ 1) ด้านความปลอดภัย พัฒนาระบบและกลไกในการดูแลความปลอดภัยให้กับผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาและสถานศึกษา จากภัยพิบัติและภัยคุกคาม ทุกรูปแบบ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการมีสุขภาวะที่ดี สามารถปรับตัวต่อโรคอุบัติใหม่และโรคอุบัติซ้ำ 2) ด้านโอกาส สนับสนุนให้เด็กปฐมวัยได้เข้าเรียนทุกคน มีพัฒนาการที่ดี ทั้งทางร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย 3) ด้านคุณภาพส่งเสริมการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะการเรียนรู้และทักษะที่จำเป็นของโลกในศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน เป็นคนดี มีวินัย มีความรักในสถาบันหลักของชาติ ยึดมั่นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง สถานศึกษาจึงมีภารกิจที่จะต้องจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ให้นักเรียนมีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ การที่จะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพต้องอาศัยการบริหารงานด้านต่างๆ ในโรงเรียน โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานหลักสำคัญของโรงเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ของโรงเรียน คุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จ และการที่จะทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานและมีคุณภาพ พิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากการบริหารงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร และผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐาน ให้นักเรียนมีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ คุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อ

การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จและการที่จะทำให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการศึกษาได้ตามมาตรฐานและมีคุณภาพ พิจารณาได้จากผลงาน (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

การบริหารสถานศึกษาคืองานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่สำคัญต้องมีความเป็นหัวหน้าในการใช้อำนาจและตำแหน่งในการบริหารจัดการให้การศึกษาของสถานศึกษาบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ซึ่งผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ จะต้องมีความเป็นมืออาชีพอันก่อความสำเร็จ การที่ผู้บริหารมีคุณลักษณะที่เหมาะสมจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จำเป็นต้องคำนึงถึงเพื่อให้สามารถปฏิบัติตนในการบริหารสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดมาตรฐานเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า “ผู้บริหารควรมีคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะที่ดี” ซึ่งคำว่า คุณลักษณะที่ดีคือ คุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่ควรแก่การยอมรับ (พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2542, 2542) ฉะนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจึงต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนของสังคมโลก ซึ่งปัจจัยสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ในโรงเรียน คือระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและการมีส่วนร่วม กล่าวถึงคุณลักษณะผู้อำนวยการสถานศึกษาที่พึงประสงค์ประกอบด้วย รัก ศรัทธา ภาคภูมิใจในศักดิ์ศรีและเกียรติภูมิของความเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษามุ่งมั่นในการบริหารจัดการหลักสูตรและการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้างวัฒนธรรมคุณภาพและวัฒนธรรมประชาธิปไตยในการปฏิบัติงานโดยกระบวนการมีส่วนร่วม มีวินัย คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมกับการเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา (คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2553)

สอดคล้องกับแนวคิดของ Yukl ได้จำแนกคุณลักษณะของผู้บริหารออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ 1) ด้านบุคลิกภาพ เป็นความสัมพันธ์กันระหว่างอารมณ์กับการแสดงออกบุคลิกภาพที่ดีจะมีผลดีกับการสร้างผลงานในสังคมบุคลิกภาพ 2) ด้านการจูงใจ เหมือนเป็นการสร้างแรงผลักดันภายในของบุคคลให้ปฏิบัติงานตามที่ต้องการของหลักการพื้นฐาน เช่น ต้องให้ตรงประเด็น ต้องทำอย่างจริงจังและมีความต่อเนื่อง บทบาทขั้นพื้นฐานของการจูงใจก็คือ การอธิบายชี้แจงให้คนอื่นได้รู้จักเลือกวิธีการทำงานให้ประสบผลสำเร็จและ 3) ด้านทักษะ องค์ประกอบที่สำคัญของภาวะผู้นำอีกประการหนึ่ง คือ ทักษะและประสบการณ์จะทำให้งาน ผู้นำประสบความสำเร็จ และได้รับความนิยมนิยมชมชอบจากบุคคลอื่น (Yukl, 1998) คุณลักษณะของผู้บริหารหรือผู้นำจะต้องประกอบไปด้วยด้านต่างๆที่สำคัญ ได้แก่ คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ คือ มีสมรรถภาพร่างกาย ลักษณะท่วงท่าวาจาที่ดี การแต่งกายสุภาพ กิริยา มารยาท และการวางตัวที่เหมาะสมกับกาลเทศะ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดี คุณลักษณะด้านความเป็นผู้นำ คือ มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการบริหารงานด้านวิชาการรู้และเข้าใจกฎหมาย ตลอดจนรู้ระเบียบปฏิบัติต่างๆ (สำนักงานคณะกรรมการการแห่งชาติ, 2540)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 29 โรงเรียน กำหนด เป้าหมายในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีความเป็นเลิศด้านวิชาการ และมีความสามารถในการแข่งขัน ครูและ

บุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาสมรรถนะ ทักษะ เป็นไป ตามบทบาทครูไทยในศตวรรษที่ 21 ผู้เรียนในเขตบริการได้รับโอกาสทางการศึกษาจนจบการศึกษาภาคบังคับ พัฒนาระบบ เทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีทักษะด้าน เทคโนโลยีดิจิทัลและ การสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา ส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและสามารถสร้างนวัตกรรมที่เกิดจาก กระบวนการจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาผ่านการประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษา นำหลักสูตรด้านทฤษฎีศึกษาไปบูรณา การในการจัดการเรียนรู้ ครูและบุคลากรให้ได้รับความรู้ด้านคุณธรรม

จากความสำคัญของคุณลักษณะของผู้บริหารดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียน มัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม เพื่อนำ ผลการวิจัยไปเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาตนเองให้มีคุณลักษณะที่ เหมาะสมสำหรับการดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหาร สถานศึกษาในยุคใหม่ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม และสามารถพัฒนาองค์กรให้ดำเนินการบรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม
2. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม
3. เพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหาร สถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม

วิธีดำเนินการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัย ดังนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ การบริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 1 ฉบับ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของโรงเรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็น แบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม มีลักษณะเป็นมาตราส่วน ประเมินค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐมตามแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 1991) มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert, 1993)

จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างและพัฒนาขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง ที่มีความตรงเชิงเนื้อหา ความถูกต้อง การใช้ภาษาและความครอบคลุมของรายการตัวเลือกกับประเด็นคำถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ใช้เกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูในผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาศึกษาราบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้การคำนวณหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่ได้รับตามวิธี ของครอนบาค (Cronbach) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.993 มี และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการและขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือจากโครงการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ สาขาการบริหารการศึกษา (ภาคพิเศษ) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ถึงผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม เพื่อพิจารณาเห็นชอบแล้วนำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาเสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามจำนวน 317 ฉบับ การส่งแบบสอบถามให้ประชากรผู้วิจัยจัดส่งในรูปแบบออนไลน์และรูปแบบเอกสาร พร้อมทั้งนัดหมาย วัน เวลา ในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยติดตามการตอบกลับและเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด พร้อมทั้งนำไปตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีการตอบกลับจำแนกได้ดังนี้ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จำนวน 271 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย ดังต่อไปนี้

- 3.1 นำข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 1 เกี่ยวกับของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดตรวจสอบรายการ (Check List) นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) เป็นรายชื่อใช้วิเคราะห์คำนวณหาร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

- 3.2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาและประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบวัดประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ต (Likert) มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์น้ำหนัก 5 ระดับ แล้วนำไปบันทึกและวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยตามแนวคิดของพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (พิมลพรรณ เพชรสมบัติ, 2560)

3.3 นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 มาวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม มาวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) นำข้อมูลที่ได้มาแปลความหมาย (interpretation) และวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) รายข้อ รายด้าน และวิเคราะห์ความหมายในภาพรวม

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม ทั้ง 9 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบด้านความสามารถในการตัดสินใจ ด้านความสามารถในการจูงใจ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะการบริหาร ด้านความสามารถด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ด้านความสามารถด้านการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ ด้านความสามารถด้านการแก้ปัญหา ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายข้อและภาพรวมทั้ง 9 ด้าน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม

(n=271)

ข้อ	คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านความรับผิดชอบ	3.96	0.93	มาก
2	ด้านความสามารถในการตัดสินใจ	4.13	0.96	มาก
3	ด้านความสามารถในการจูงใจ	3.99	0.91	มาก
4	ด้านคุณธรรมจริยธรรม	3.95	0.95	มาก
5	ด้านบุคลิกภาพ	3.92	0.92	มาก
6	ด้านความรู้ความสามารถและทักษะการบริหาร	3.84	0.93	มาก
7	ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	3.93	0.99	มาก
8	ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์	3.79	0.95	มาก
9	ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา	3.91	0.99	มาก
รวม		3.93	0.95	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 9 ด้าน เรียงลำดับจากการแสดงผลค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านความสามารถในการตัดสินใจ ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.96) รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการจูงใจ ($\bar{X} = 3.99$,

S.D.= 0.91) และด้านความรับผิดชอบ($\bar{X}$ = 3.96 , S.D.= 0.93) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ ($\bar{X}$ = 3.79 , S.D.= 0.95) ตามลำดับ

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า ระดับประสิทธิผลของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม ทั้ง 5 ด้าน คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจในการทำงาน การขาดงานของครู อัตราการออกกลางคันของนักเรียน และคุณภาพโดยรวมของโรงเรียน ผู้วิจัยวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายชื่อและภาพรวมทั้ง 9 ด้าน รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับประสิทธิผลของการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม

(n=271)

ข้อ	ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.98	0.96	มาก
2	ความพึงพอใจในการทำงาน	3.83	0.98	มาก
3	การขาดงานของครู	3.91	0.97	มาก
4	อัตราการออกกลางคันของนักเรียน	3.83	0.97	มาก
5	คุณภาพโดยรวมของโรงเรียน	4.00	0.87	มาก
รวม		3.91	0.95	มาก

ตารางที่ 2 พบว่าประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = 0.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน เรียงลำดับจากการแสดงผลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คุณภาพโดยรวมของโรงเรียน ($\bar{X}$ = 4.00 , S.D.= 0.87) รองลงมาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ($\bar{X}$ = 3.98 , S.D.= 0.96) และการขาดงานของครู ($\bar{X}$ = 3.91 , S.D.= 0.97) และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความพึงพอใจในการทำงาน ($\bar{X}$ = 3.83, S.D.= 0.98) เท่ากันกับอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ($\bar{X}$ = 3.83, S.D.= 0.97) ตามลำดับ

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยของตัวแปรร่วมกันพยากรณ์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ผู้วิจัยนำเสนอค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยของตัวแปรร่วมกันพยากรณ์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา มี 5 ตัวแปร คือ ด้านความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะด้านการบริหาร ด้านความสามารถในการตัดสินใจ (X2) ด้านความสามารถด้านการแก้ปัญหา ด้านบุคลิกภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) รายละเอียดแสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์การถดถอยของตัวแปรร่วมกันพยากรณ์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาโรงเรียน

มัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม วิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังนี้

ตัวพยากรณ์	b	Std. Error	B	t	Sig.
(Constant)	1.192	0.234		5.095	0.000*
ด้านความรับผิดชอบ (X1)	0.060	0.062	0.061	0.955	0.340
ด้านความสามารถในการตัดสินใจ (X2)	0.128	0.054	0.139	2.357	0.019*
ด้านความสามารถในการจูงใจ(X3)	0.017	0.024	0.037	0.710	0.478
ด้านคุณธรรมจริยธรรม (X4)					
ด้านบุคลิกภาพ (X5)	0.127	0.059	0.132	2.148	0.033*
ด้านความรู้ความสามารถและทักษะการบริหาร (X6)	0.101	0.032	0.167	3.178	0.002*
ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี (X7)	0.080	0.049	0.097	1.614	0.108
ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ (X8)	0.191	0.062	0.223	3.090	0.002*
ด้านความสามารถในการแก้ปัญหา (X9)	0.157	0.059	0.185	2.667	0.008*
R = 0.600 R ² = 0.360 S.E. = 0.466 F = 29.788 Sig.=0.000					

จากตารางที่ 3 พบว่ามีตัวแปรอิสระเพียง 5 ตัวเท่านั้นที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ (X8) ด้านความรู้ความสามารถและทักษะด้านการบริหาร (X6) ด้านความสามารถในการตัดสินใจ (X2) ด้านความสามารถด้านการแก้ปัญหา (X9) ด้านบุคลิกภาพ (X5) เมื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรแต่ละตัวที่ร่วมทำนาย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (B) พบว่า ด้านความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ (X8) สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านความสามารถด้านการแก้ปัญหา (X9) และด้านความรู้ความสามารถและทักษะด้านการบริหาร (X6) ตามลำดับ โดยมีค่า Beta = 0.223, 0.185, 0.167

จากอิทธิพลของตัวแปรที่ร่วมทำนายดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ทั้งนี้การยกระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ (X8) ด้านความรู้ความสามารถและทักษะด้านการบริหาร (X6) ด้านความสามารถในการตัดสินใจ (X2) ด้านความสามารถด้านการแก้ปัญหา (X9)

และด้านบุคลิกภาพ (X5) ให้เพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา ที่มากตามไปด้วย มีอำนาจทำนายร้อยละ 36.60 ($R^2 = 0.360$) โดยสามารถเขียนเป็นรูปสมการวิเคราะห์การถดถอยได้ดังนี้ $Y_{tot} = 1.192 + 0.191(X8) + 0.101(X6) + 0.128(X2) + 0.157(X9) + 0.127(X5)$

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทในการบังคับบัญชา วินิจฉัยสั่งการและตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา ซึ่งมีผลต่อความสำเร็จของงาน ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะในการบริหารจัดการศึกษา เพื่อนำพาบุคลากรในสถานศึกษาให้ดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกโดยใช้ความรู้ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน ทำให้งานสำเร็จและมีคุณภาพโดยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสำเร็จบรรลุเป้าประสงค์และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของปิยณัฐ วงศ์เครือธร ที่กล่าวว่า ผู้นำโดยทั่วไปจะมีคุณลักษณะที่แตกต่างกันไปตามตำแหน่งหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ ซึ่งนับได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้นำในการกำหนดแนวทางการสร้างและพัฒนาคุณลักษณะผู้นำที่สอดคล้องกับบทบาทและพฤติกรรมได้อย่าง เหมาะสมเป็นการเพิ่มศักยภาพของผู้นำและเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้กับองค์กรหรือหน่วยงานได้อย่างดี นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้นำสามารถนำกลุ่มหรือองค์การ ให้ประสบผลสำเร็จและบรรลุเป้าหมายขององค์การได้ตามที่ต้องการดังตัวอย่างนี้ (ปิยณัฐ วงศ์เครือธร, 2562) และสอดคล้องกับงานวิจัยของธงชัย เจนโกศล ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ธงชัย เจนโกศล , 2557)

2. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าประสิทธิผลของโรงเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม ตามความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับการแสดงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คุณภาพโดยรวมของโรงเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การขาดงานของครู และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความพึงพอใจในการทำงาน และอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องจากว่า การดำเนินการของสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สาระแกนกลางหลักสูตร ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคมชุมชน และท้องถิ่นการกำหนดรูปแบบและดำเนินการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลภายในโรงเรียนอย่างเป็นระบบและมี

ประสิทธิภาพ การจัดทำแผนงบประมาณและค่าของงบประมาณเพื่อพิจารณาหาความเหมาะสมในการเสนอของงบประมาณ การดำเนินการอนุมัติการใช้จ่ายงบอุดหนุนที่ได้รับจัดสรรอย่างถูกต้องมีการตรวจสอบ ติดตามประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินงบประมาณอย่างถูกต้อง เป็นปัจจุบัน มีการกำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคล และวางแผนกำหนดอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเหมาะสมกับปริมาณงานของโรงเรียน มีการดำเนินงานโครงการทั้งนี้ จากการศึกษาพบว่าประสิทธิผลของสถานศึกษาเป็นสิ่งที่สะท้อนการดำเนินงานที่บรรลุตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม ที่สามารถจัดการศึกษาที่ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น นักเรียนมีโอกาสดำเนินการศึกษาค้นคว้าในสถาบันชั้นสูงได้เป็นจำนวนมาก ผู้บริหารและครูในสถานศึกษามีการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนต่างๆ มีความสามารถที่จะร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เป็นนักพัฒนา นักคิด นักทำ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้เกิดสิ่งใหม่ๆ อยู่เสมอ และนักเรียนเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัยที่ดี สามารถใช้สติปัญญาในการทำงานและแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ จึงทำให้ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับแนวคิดของฮอยและมิสเกล (Hoy & Miskel) ได้กล่าวว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสามารถใช้ภาวะผู้นำในการบริหารจัดการศึกษา จนทำให้ครูและนักเรียนเกิดความพึงพอใจ ประสิทธิผลของสถานศึกษา (Hoy & Miskel, 2001) เช่นเดียวกับประจัญ เดชสุภา ที่กล่าวว่า ประสิทธิผลของสถานศึกษามีความสำคัญต่อการบริหารองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสามารถช่วยตรวจสอบวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษาช่วยประเมินผลการดำเนินงานกับแผนงานที่กำหนด และประเมินผลความสำเร็จกับวัตถุประสงค์ เปรียบเทียบผลงานที่ดำเนินการได้ตามแผนงานกับวัตถุประสงค์ขององค์กรที่ตั้งไว้ (ประจัญ เดชสุภา, 2562)

3. ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่าการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม พบว่า ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะด้านการบริหาร ด้านความสามารถในการตัดสินใจ ด้านความสามารถด้านการแก้ปัญหา และด้านบุคลิกภาพ ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 5 ด้านนั้น สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครปฐม เป็นร้อยละ 36.60 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากการศึกษา พบว่า ความสามารถในการคิด วิเคราะห์ และด้านความรู้ความสามารถ ผู้บริหารสามารถนำความรู้ใหม่ ๆ พัฒนาองค์กรให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์กร สามารถสร้างบรรยากาศที่ดี ในการทำงานของบุคลากรภายในองค์กร ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารงานที่ทันต่อเหตุการณ์ มีความฉลาดเฉลียว ในการบริหารงานในสถานศึกษาและแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีทักษะในการสื่อสารกับบุคลากรภายในและภายนอกองค์กร สอดคล้องกับแนวคิดของสต็อกดิลล์ (Stogdill) กล่าวว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรู้ความสามารถ ผู้บริหาร

สถานศึกษาต้องมีคุณลักษณะทางสติปัญญาและความสามารถ (intelligent and ability) การมีความฉลาดรอบรู้ หมั่นศึกษา หาความรู้ใหม่ๆ กล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Stogdill, 1974) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรณัฐ สุขแก่น ได้ศึกษาคุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 3 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร นอกจากนี้ผู้บริหารมีบุคลิกภาพที่ทันสมัย สามารถใช้เครื่องมืออุปกรณ์ เทคโนโลยีต่าง ๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว มีความเหมาะสมด้านกิริยา มารยาท ทั้งทางกายวาจาและใจ แต่งกายสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะ และมีความเหมาะสมด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ ส่งผลให้ผู้บริหารมีความน่าเชื่อถือ ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเชื่อมั่น ไว้วางใจ และมีความศรัทธาต่อผู้บริหารที่จะ นำพาสถานศึกษาประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (วรณัฐ สุขแก่น, 2557) เช่นเดียวกับ แนวคิดของยุกัล (Yukl) กล่าวว่า คุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ คือ แบบแผนพฤติกรรมของผู้นำ อันเป็น ที่รับรู้ได้โดยทั่วไป เช่น ความกล้าแสดงออก ความกระตือรือร้น และลักษณะภายใน เช่น ความคิด ทักษะคติความสนใจ ที่ทำให้มีความแตกต่างจากคนอื่น (Yukl, 1998) ไกล่เคียงกันกับงานวิจัยของพรทิพย์ สุขเอียด ได้ศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารมีความเหมาะสมด้านวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความน่าเชื่อถือ น่าเกรงขาม มีความเชื่อมั่นในตนเอง สุขุม รอบคอบ กล้าตัดสินใจ และตั้งตนอยู่ในความไม่ประมาท (พรทิพย์ สุขเอียด, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จากตัวแปรอิสระทั้ง 9 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านความรับผิดชอบด้านความสามารถในการตัดสินใจ ด้านความสามารถด้านการจูงใจ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะด้านการบริหาร ด้านความสามารถด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี ด้านความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ และด้านความสามารถด้านการแก้ปัญหา ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ พบว่ามีตัวแปรอิสระเพียง 5 ตัวเท่านั้น ที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ด้านความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะด้านการบริหาร ด้านความสามารถในการตัดสินใจ ด้านความสามารถด้านการแก้ปัญหา ด้านบุคลิกภาพ เมื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรแต่ละตัวที่ร่วมทำนาย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย พบว่า ด้านความสามารถในการคิด วิเคราะห์ สร้างสรรค์ สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านความสามารถด้านการแก้ปัญหา และด้านความรู้ความสามารถและทักษะด้านการบริหาร ตามลำดับ จากอิทธิพลของตัวแปรที่ร่วมทำนายดังกล่าวจะเห็นได้ว่าตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัว ส่งผลทางบวกต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ทั้งนี้การยกระดับความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะด้านการ

บริหาร ด้านความสามารถในการตัดสินใจ ด้านความสามารถด้านการแก้ปัญหา และด้านบุคลิกภาพ ให้เพิ่มสูงขึ้นจะส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาที่มากตามไปด้วย

บทสรุป

คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 9 ด้าน เรียงลำดับจากการแสดงผลค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านความสามารถในการตัดสินใจ รองลงมาคือ ด้านความสามารถในการจูงใจ และด้านความรับผิดชอบส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ ตามลำดับ 2) ประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาพบว่าประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน เรียงลำดับจากการแสดงผลจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คุณภาพโดยรวมของโรงเรียน รองลงมาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการขาดงานของครู และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความพึงพอใจในการทำงาน เท่ากันกับอัตราการออกกลางคันของนักเรียน ตามลำดับ 3) ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม จากการหาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านความสามารถในการคิด วิเคราะห์สร้างสรรค์ ด้านความรู้ความสามารถและทักษะด้านการบริหาร ด้านความสามารถในการตัดสินใจ ด้านความสามารถด้านการแก้ปัญหา และด้านบุคลิกภาพ ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ได้ร้อยละ 36.60 ($R^2 = 0.360$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.จากผลการวิจัยที่พบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์สร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาผู้บริหารควรมีการส่งเสริมและพัฒนาในด้านดังกล่าว

2.จากผลการวิจัยที่พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดนครปฐม ด้านความสามารถในการตัดสินใจรายข้อ พบว่า ผู้บริหารมีความคิดสร้างสรรค์ คิดนอกกรอบ และยืดหยุ่นในการบริหารงาน ผู้บริหารส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานค้นคว้า กล้าคิด และกล้าทำในสิ่งใหม่ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำ จึงควรมีการให้ความสำคัญและหาแนวทางในการพัฒนาต่อไป

3.จากผลการวิจัยที่พบว่าเป็นสารสนเทศที่นครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครปฐม และหน่วยงานด้านการศึกษานำไปใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายการพัฒนาผู้บริหารได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

- 1.ควรมีการวิจัยแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต่อการบริหารสถานศึกษา
- 2.ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษา โดยจำแนกตำแหน่งผู้อำนวยการและครู
- 3.ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อให้ทราบรายละเอียดเชิงลึกในด้านต่างๆ ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2553). *คู่มือการปฏิบัติงานของอนุกรรมการใน อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษา และ อ.ก.ค.ศ.ที่ ก.ค.ศ.ตั้งในส่วนราชการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ธงชัย เจนโกศล. (2557). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีวะตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดกาญจนบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *การค้นคว้าอิสระปริญญาโท*. มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ประจัญญ์ เดชสุภา. (2562). สมรรถนะการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโท*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปิยณัฐ วงศ์เครือศรี. (2562). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำครูในการจัดการเรียนรู้ในยุคไทยแลนด์ 4.0 ของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 11. *ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พรทิพย์ สุขเอียด. (2560). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3. *สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลา.
- พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2542. 2542, 14 สิงหาคม. *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก, หน้า 3.
- พิมลพรรณ เพชรสมบัติ. (2560). *ทักษะการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล* จังหวัดปทุมธานี. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วรรณุช สุขแก่น. (2557). คุณลักษณะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 3. *การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2540). *ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.

- Hoy, Wayne. K and Cecil G. Miskel. (1991). *Educational Administration: Theory Research and Practice: 4th ed.* New York: Harper Collins.
- Hoy, W.K. & Miskel C.G. (2001). *Education administration: Theory, research, and practice. (6th ed.)*. New York: McGraw-Hill.
- Likert, R. (1993). *A Technique for the Measurement of Attitude*. Chicago: Rand McNally.
- Stogdill, R.M. (1974). *Handbook of Leadership: A Survey of Theory and Research*. Free Press.
- Yukl, G.A. (1998). *Leadership in Organizations*. 3rd ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice.

